

Milieuraad Schoten : MEMORANDUM GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

Vergroenen of verDeurnizeren ? Groene aandacht in programma's voor de gemeenteraadsverkiezingen

Memorie van toelichting bij dit memorandum

De jongste jaren werd een aantal groene aandachtspunten opgenomen in het beleid : initiatieven zoals trage wegen, behaagacties en een groener energiebeleid werden gesteund of heeft de gemeente zelf op poten gezet.

Daarnaast bleek het milieubelang een stuk minder gediend met een aantal bouw- en verkavelingsprojecten die soms omvangrijke open ruimten en groene corridors deden volbouwen, hoe "groen" bepaalde projecten ook werden voorgesteld en hoezeer de gemeente zich ook tegen bepaalde projecten heeft verzet. Daar waar men zich, in andere gevallen, kan afvragen of bij andere dossiers niet veeleer de kaart getrokken werd van de projectontwikkelaars in plaats van een meer leefbare omgeving van de omwoners te steunen.

Adviesraden zijn geen lastige blokken aan het been van het beleid die vooral beslissingen afremmen. Via opmerkingen, suggesties en eigen initiatieven bieden zij extra-kansen aan het beleid en zorgen voor een breder draagvlak bij de bevolking. De Milieuraad stelt een ruime wederzijdse luisterbereidheid vast tussen Milieuraad en gemeentebestuur. Binnen die ruimte passen de voorstellen en opmerkingen die hier worden aangeboden voor de volgende bestuursperiode.

De Milieuraad rekent het tot zijn taak tijdig een aantal groene suggesties op tafel te leggen die de volgende bestuursperiode kunnen verrijken en reikt die aan ter ondersteuning van alle partijen die aan de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 deelnemen. Uiteraard zijn deze voorstellen vrij voor verder gebruik bij het samenstellen van de diverse verkiezingsprogramma's.

Milieuzorg is, zeker voor wat het bodem- en ruimtegebruik betreft, niet los te zien van het **ruimtelijk beleid**. Hoe precies de Milieuraad er ook op toeziet zich niet te begeven op het terrein van de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening, toch zijn raakpunten en overlappingsen niet uit te sluiten. Zeker wanneer de nadruk van het milieubeleid, lokaal tot mondiaal, steeds sterker gaat liggen op de bescherming van de **biodiversiteit** is het bewaken van de milieuwwaarden essentieel verbonden met de manier waarop we omgaan met open en half-open ruimten.

Aan de rand van het Antwerpse grootstedelijk gebied gelegen, zit Schoten voortdurend onder de druk van een uitdeinende verstedelijking, die o.m. betekent dat diverse voorstellen van projectontwikkelaars op de beleidstafels belanden. Schoten moet hier dringend een vooral **stedenbouwkundige keuze** maken : blijft het een ten dele landelijke gemeente of wordt Schoten verstedelijkt via een verDeurnizeringsgolf die via appartementsbouw en voortdurende verkavelingen steeds meer volgebouwd wordt en zo zijn nog resterende groene longen en open landschappen gaandeweg verliest ? De situatie van vandaag is op dat vlak hoogst onduidelijk, met alle gevolgen voor het Schotense milieu en landschap.

Het is dan ook wenselijk dat een geregeld **overleg** plaats zou hebben **tussen de Milieuraad en de Gecoro**, telkens er, van beide kanten, punten op de agenda's zouden opduiken die wederzijdse belangen raken. Het van tevoren inbrengen van reacties en suggesties verrijkt het debat en verhindert niet dat de beide raden ten volle hun eigen verantwoordelijkheden opnemen.

Het verdient aanbeveling dat de beleidsdomeinen van **milieu, ruimtelijk beleid en mobiliteit samengevoegd** worden binnen één beleidspakket met één verantwoordelijke schepen. Mede in het licht van de grotere mobiliteitsprojecten, zoals de aanleg van de A-102 en de tweede goederenspoorlijn, verdient het extra-aanbeveling deze beleidsdomeinen aan elkaar te koppelen.

Daarnaast wordt best vermeden dat een schepen, bevoegd voor gevoelige materies zoals ruimtelijke ordening, openbare werken, mobiliteit of milieu, **in zijn beroepsleven niet met deze materies te maken heeft** : de betrokken beleidsthema's zijn al delicaat genoeg om overbodige bedenkingen te vermijden, ook als ze volslagen ongegrond zijn.

In elk geval dient Schoten alle legale middelen aan te wenden om een verdere verstedelijking van de gemeente te vermijden, ook als het gaat om groene ruimten die geruime tijd geleden – volledig ten onrechte – een bestemming als woonzone of woonpark hebben gekregen. Vooral in **oudere verkavelde gebieden** duiken terreinen op, meestal “kasteeldomeintjes”, die niet zomaar voor de bijl mogen gaan : gemeentelijke bepalingen en reglementen, stedenbouwkundige voorschriften en structuurplannen kunnen er mee voor zorgen dat de groene waarden van dergelijke gebieden maximaal worden beschermd en worden versterkt in functie van de biodiversiteit en van het landelijke karakter van de gemeente. De precieze plaats waar een woning wordt gebouwd, het vrijwaren van bestaande natuurlijke elementen zoals oudere vijvers, het aanplanten van streekeigen struiken die één geheel vormen met de wijdere omgeving, het vermijden van hoge draadafsluitingen en het voorzien van doorsteekplaatsen voor kleinere dieren bieden een aantal voorbeelden van wat mogelijk is. Het recente bomenprotocol zal hierbij alvast helpen. Hier dient vooral pro-actief te worden opgetreden naar inventarisatie en gepaste maatregelen teneinde de biologische waardering zo snel mogelijk te vrijwaren en te vergroten.

De groen- en milieudiensten van de gemeente kunnen de meest gewenste **corridors en natuurverbindingsgebieden aanduiden** langswaar de verplaatsingen van genetisch planten- en dierenmateriaal zich kan voordoen teneinde grotere natuurlijke gehelen met elkaar te verbinden.

De gemeente kan meer doen dan bepalen wat mag en niet mag : via diverse **uitnodigende stimulansen** kan zij, vooral dan de bezitters of gebruikers van tuinen, ertoe aanzetten hun ruimte zo in te richten dat zij de biodiversiteit maximaal ondersteunen via streekeigen beplantingen die één geheel vormen met de wijdere omgeving.

Bij de **beplanting van voortuinen** kan het planten van streekeigen bloemen en planten aangemoedigd worden. De bestaande behaagacties bieden hier een uitstekend aanbod inzake variëteit en biologische waardering onder meer inzake de

vogelpopulaties. De keuzemogelijkheden zijn alvast uitgebreid genoeg om een overdaad aan exoten te vermijden.

De **centrum-wijken** vertonen, in een aantal gevallen, een opvallend grote binnenruimte : grote, diepe tuinen die als **inbandige groene eilanden** een belangrijke waarde vertegenwoordigen. In plaats van ze, beetje bij beetje, te laten inpalmen door garages, tuinhuisjes en hondenhokken tot complete binnenbouwprojecten toe die onder meer de privacy van de omwoners indringend verstoren, dient het beleid hier, stelselmatig, over te gaan tot het ontwerpen van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (Grup's) die de open, groene bestemming van deze binnentuinen beschermen, mede in het belang van de biodiversiteit. De wetenschappelijke specialisten wijzen er immers voortdurend op dat bij elk ruimtegebruik het gegeven van de biodiversiteit aan bod moet komen, ook buiten de corridors die natuurgebieden onderling verbinden.

Het vermijden van het volbouwen van inbandige groene ruimten dient eerst en vooral het gevolg te zijn van een bewust groen ruimtegebruik, in plaats van uiteindelijk te moeten "toegeven" aan de druk van de bevolking. Zowel het beleid als de bevolking kan zijn tijd nuttiger besteden aan andere bezigheden.

De **samenspraak met de bevolking** dient, zeker bij het verder aanspreken van open en half-open ruimten, te worden voorzien bij het eerste begin van een project, in plaats van middenin het besluitvormingsproces waarbij een aantal richtingen in feite al beslist zijn. Op die manier kunnen veel overbodige wrijvingen en kortsluitingen inzake het nodige draagvlak vanuit de bevolking worden vermeden.

Bij de **(her)aanleg van straten en pleinen** dient erover te worden gewaakt dat, via een voorafgaandelijk overleg tussen enerzijds de diverse betrokken diensten en anderzijds de omwoners, zoveel mogelijk aangepaste en streekeigen beplantingen worden doorgevoerd, zowel inzake laan- en pleinbomen als inzake lagere struiken. Een netwerk van dergelijke groene aders is onder meer inzake biodiversiteit van groot belang.

Hierbij sluit het project aan van de **trage wegen**. Dit netwerk van meer natuurlijke verbindingen voor voetgangers en fietsers schakelt de gemeente in in een wijd regionaal netwerk dat een ander mobiliteitsgedrag kan ondersteunen en een belangrijke bijdrage levert aan de biodiversiteit, naast het vergroten van de landschappelijke waarde.

Hierbij kan bijzondere aandacht gaan naar het **bepplanten van restruimten** : kleinere terreintjes langs een kanaal of aan kruispunten kunnen worden beplant of kunnen plaats bieden aan poelen en vijvertjes, soms in combinatie met zitbanken.

MEMORANDUM GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN : 10 PRIORITAIRE PUNTEN VOOR EEN NIEUW BESTUURSAKKOORD

1. De milieuraad is voorstander van een integraal beleid op het vlak van **milieu, natuur, ruimtelijke ordening, mobiliteit en duurzame ontwikkeling**, wat bij voorkeur dus onder de bevoegdheid van een Schepen zou moeten vallen. Hierbij is de milieuraad van oordeel dat erover gewaakt moet worden dat er geen belangenconflicten kunnen optreden tussen het uitvoeren van dit

schepeambt en eventuele beroepsbezigheden. Gelet op de impact van het beleidsdomein “energie”, lijkt het ons zinnig dat een schepen dit aan zijn bevoegdheidspakket zou toevoegen; bij voorkeur eerstgenoemde schepen.

Energie kost veel geld aan de gemeenschap, zowel in gebruik als wat betreft de marginale kosten (CO₂, zure neerslag, uitputting fossiele brandstofreserve's, fijn stof, ...)

2. Instandhouding **groene gordel** rond Schoten met inbegrip van de natuurwaarden in de **kasteeldomeintjes Schotenhof/Koningshof**, alsook **inpanidige groene eilanden in woonzones** (hiervoor kunnen GRUPS worden opgesteld). Het Gemeentelijk OntwikkelingsPlan (GNOP) dient verder te worden geactualiseerd, terwijl de acties die in dit GNOP zijn beschreven moeten uitgewerkt worden. Toen het GNOP werd uitgewerkt, was er nog geen sprake van integraal waterbeleid. De beleidsopties mbt ruimte voor water, behoud van de valleigebieden en de potentiële uitbouw van natuurlijke en gecontroleerde overstromingsgebieden dient in een annex te worden opgenomen, alsook een substantiële aanduiding van **natuurverbindingengebieden/corridors**. Het onderhoud, de aanleg en instandhouding van de **laanbomen** in de gemeente is in de meer bebouwde wijken van cruciaal belang om een mooie en groene gemeente te kunnen blijven. Dit laanbomenbeheer dient wetenschappelijk, planmatig en met inspraak van de bevolking te gebeuren. Het **laanbomenprotocol** dient geïmplementeerd te worden, en in overleg met buurtbewoners, regelmatig geactualiseerd te worden.
3. De gemeente doet er alles aan om niet alleen de **biodiversiteit** te bewaren (zoals decretaal opgelegd en dus een basisverplichting), maar vooral om met kleine maatregelen of indien nodig met natuurbouw (bv overstromingsgebied E10-plas) de biodiversiteit te verhogen. De gemeente zal zelf initiatieven nemen waar mogelijk, maar desgevallend samen werken met wijkraden, natuurverenigingen, wildbeheerseenheden, of particuliere boseigenaren. In de mate van het mogelijk is het wenselijk de acties af te stemmen op de visies van het **Regionaal Landschap De Voorkempen**. De aanleg van bloemenweiden/hooilanden ipv monotone gazonvelden is bijvoorbeeld een mogelijkheid om minder arbeidkrachten te moeten inzetten, de gemeente op te fleuren en tegelijkertijd de biodiversiteit te laten toenemen. Om de biodiversiteit te helpen in stand te houden wordt verder werk gemaakt van de gefaseerde (en liefst versnelde) implementatie van **zonder-is-gezonder**, zijnde het weren van herbiciden tegen 2015. In de mate van het mogelijke zitten hier ook kansen op tewerkstelling voor meer kansarme groepen. De bestrijding van invasieve exoten moet een belangrijke prioriteit van de groenzorg zijn, alsmede de promotie en daadwerkelijk gebruik van streekeigen soorten. Voor de milieuraad lijkt het evident dat voortuinen maximaal beplant worden.
4. De functie van **duurzaamheidsambtenaar** bestaat nu reeds een kleine 15 jaar.. Duurzame ontwikkeling is geen voorbijgaande hype, maar is thans het centrale thema van de Verenigde Naties, de Wereldbank, Europa. De duurzaamheidsambtenaar heeft een belangrijke rol te spelen naar de bevolking, doelgroepen en overheden toe. Hernieuwbare energie

(energiecoördinator), ecologisch Bouwen, passiefbouwen, duurzame ontwikkeling bedrijfsterreinen en (sociale) woningbouw, premiestelsels, zijn thema's die de volgende decennia alleen maar in belang zullen toenemen. Daarnaast heeft de duurzaamheidsambtenaar een rol te spelen op het vlak van duurzame ontwikkeling, FairTrade, vergroening van de (gemeentelijke) economie en mobiliteit, opzetten van campagne's, enzovoort. De kennis vergaren, de toegankelijkheid en het netwerk van de voorlopig tijdelijke duurzaamheidsambtenaar moet ten volle benut worden en mag niet verloren gaan doordat bijvoorbeeld een samenwerkingsovereenkomst zou stoppen.

Een moderne gemeente moet inspelen op maatschappelijke tendensen, net zoals ze dat vroeger heeft gedaan met een van de eerste milieuambtenaren, later de landschapsecoloog en nu bijna een kwarteeuw later met een consolidering van het duurzaamheidsthema. Dat de takenpakketten van de duurzaamheidsambtenaar worden uitgebreid naar energie is positief, doch mag de andere elementen van duurzame ontwikkeling niet hypotheceren. De gemeente zorgt voor een gedegen en pro-actief milieutoezicht en -handhaving conform het handhavingsdecreet, waarbij de pakkans voor iedere ondernemer even groot is en concurrentievervalsing door het niet naleven van milieunormen in de kiem wordt gesmoord. De gemeente zal ook toezicht houden op selectieve afbraak, en bijzonder waakzaam zijn op het vlak van asbestproblematiek. De blijvende aanstelling van een **lokaal toezichter** is hierbij essentieel.

5. De gemeente bouwt het **trage wegennetwerk** verder uit. Indien nodig, worden samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met naburige gemeenten, wildbeheerseenheden, natuurverenigingen, grondeigenaren. De trage wegen worden ook zodanig onderhouden dat de bevolking ze steeds – ongeacht de weersomstandigheden – kan blijven gebruiken. Trage Wegen hebben een belangrijke rol te spelen in de mobiliteit naar winkels en scholen ! Het recreatieve aspect is meegenomen, doch secundair.
6. Met de herlokalisatie van de Dienst der Werken, zal de **Ecoklas** verdwijnen. De milieuraad onderstreept het belang voor de lokale scholengemeenschappen om in eigen gemeente een lokaal steunpunt milieu-educatie te blijven behouden. De ecotainers worden dan best verplaatst naar een andere locatie dichtbij de ecotuin. De gemeente ondersteunt hiermee ook de groene scholen en MOS-scholen in Schoten. Milieueducatieve activiteiten en vormingsavonden moeten verder door de gemeente worden georganiseerd, indien nodig in overleg met de verenigingen die op dit terrein werkzaam zijn.
7. De gemeente Schoten maakt verder werk van de **vergroening van haar eigen gemeentelijk huishouden**. Groene stroom, initiatieven op het vlak van hernieuwbare energie (ook investeringen), energieboekhouding, Fair Trade, vlootbeheer, milieusparende producten (bureelmateriaal, ICT, catering, bouwmaterialen, gelabelde producten, enzo ...) verkrijgen prioriteit en milieu-onvriendelijke producten worden geweerd. Het project windenergie moet opnieuw geactiveerd worden. Tevens moet de gemeente het voortouw nemen op het vlak van laadpalen (gas of electriciteit) of actief meewerken met warenhuizen/tanksstations.

8. De gemeente Schoten zal de werking van de **gemeentelijke milieuraad** als MINA-adviesorgaan verder uitbouwen. Wegens de synergie ruimtelijke ordening en milieu is het ook noodzakelijk dat er een samenwerkingsprotocol kan worden opgemaakt tussen de voorzitters van GECORO en Milieuraad, zodat deze in de andere raad een waarnemersfunctie kunnen krijgen. Dit zal de discussies efficiënter en Multi-disciplinair maken. De voorzitters krijgen een waarnemersstatus en dus spreekrecht, maar geen stemrecht. Zij zullen ook telkens alle stukken ontvangen die de reguliere leden ontvangen, en mogen stukken inkijken.
9. De inrichting van een nieuwe KMO-zone op de oude stortplaats, de inplanting van eventuele nieuwe woonwijken moet op een duurzame manier aangepakt worden. Gemeentelijke initiatieven moeten – de overheidsverplichtingen van Europa in 2018 in acht genomen en die voor alle bouwers in 2020 – anticiperen op gebouwen die quasi een CO2-nuluitstoot genereren, en er moet gestreefd worden naar quasi **passiefstandaarden**. De gemeente dringt bij sociale woningmaatschappijen (via de raden van beheer) aan op een progressief woonbeleid tav passief en LEW-bouwtechnieken, zoals dat in andere werkingsgebieden in Vlaanderen reeds in voege is.
10. Schoten voert een actief beleid om **groenafval** (tuinafval, snoeihout) te verwerken op de eigen percelen ipv het containerpark. Het zal minder verkeer genereren in de gemeente, komt bodem en biodiversiteit ten goede, en zal het financiële plaatje anders inkleuren voor de gemeente. Overigens is het fout om bladeren en tuinafval te beschouwen als afval, vermits het hier om een grondstof voor fauna en flora gaat.